

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja

Odporúčania pre nastavenie systému implementácie princípu partnerstva v programovom období EŠIF 2021 – 2027

September 2020

ÚVOD

Cieľom tohto materiálu je umožniť diskusiu o systéme implementácie princípu partnerstva v programovom období 2021 - 2027.

Materiál vymedzuje princíp partnerstva vo vzťahu k existujúcej legislatíve a strategickým dokumentom, odporúča oblasti aplikačnej praxe princípu partnerstva pre obdobie 2021 - 2027, opisuje hlavné ciele, okruhy aktivít, predpoklady pre ich realizáciu a úlohy zodpovedných inštitúcií.

Viacere aktivity, ktoré sú uvedené v materiáli sú už v rôznej miere realizované v súčasnom systéme riadenia implementácie EŠIF (programové obdobie 2014 – 2020), iné navrhované aktivity na nich stavajú alebo ich dopĺňajú.

Pri odporúčaníach a návrhoch pre nové programové obdobie vychádzame zo skúseností, prieskumov, analýz a aktivít, ktoré sme realizovali v spolupráci s ÚPVII-CKO a vybranými RO/SO v rámci troch fáz projektu Partnerstvo. Výstupy týchto projektov je možné použiť pri podrobnejšom rozpracovaní systému implementácie princípu partnerstva na Slovensku v programovom období 2021 - 2027.

A. UKOTVENIE PRINCÍPU PARTNERSTVA

Medzinárodná úroveň

Iniciatíva otvoreného vládnutia – medzinárodná/celosvetová iniciatíva, ku ktorej sa pripojilo Slovensko v roku 2011 prihlásením sa k Deklarácii otvoreného vládnutia.

Pre princíp partnerstva v EŠIF sú relevantné predovšetkým dva hlavné princípy otvoreného vládnutia:

- Otvorené informácie a otvorené dáta
- Participácia a zapájanie relevantných aktérov do verejných politík

Vo vzťahu k téme sprístupňovania výstupov vygenerovaných projektami podporenými z EŠIF je relevantný aj princíp Otvorené vzdelávanie a otvorená veda.

Tri okrúhle stoly mali za cieľ vytvoriť priestor pre zdieľanie skúsenosti a dialóg medzi zástupcami CKO a RO na jednej strane a skúsenými prijímateľmi z radov MNO na strane druhej.

Úroveň EÚ

- Súčasnú všeobecnú nariadenie o EŠIF (EÚ č. 1303/2013), článok 5 "Partnerstvo a viacúrovňové riadenie"
- Delegované nariadenie EÚ č. 240/2014 "Kódex partnerstva"
- Návrh všeobecného nariadenia pre EŠIF 2021-2027 (2018/0196 (COD), článok 6 "Partnerstvo a viacúrovňové riadenie"

- Tematická sieť pre partnerstvo – Výzvy, ktoré je potrebné riešiť¹:
 - Reprezentatívnosť partnerov – dôraz na konečných prijímateľov výhod, zraniteľné skupiny...
 - Transparentnosť
 - Zabezpečiť kontinuálne zapojenie
 - Nedostatočná podpora – inštitucionálna podpora a budovanie kapacít partnerov a zamestnancov štátnej správy
 - Nízka kvalita hodnotenia výkonu princípu partnerstva
 - Výmena skúseností medzi štátmi EÚ

Úroveň SR

- Programové vyhlásenie vlády, kapitola „Efektívna verejná správa a otvorené vládnutie“, kapitola “Účasť verejnosti na legislatívnom procese”, kapitola “Ľudské práva a občianska spoločnosť” a kapitola “Efektívne, transparentné a zmysluplné využívanie fondov EÚ”
- Zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Východisková pozícia SR k politike súdržnosti EÚ po roku 2020
- Pracovný dokument útvarov Komisie: Správa o Slovensku 2019 {COM(2019) 150 final}

Legislatívna úroveň SR

- Legislatívne pravidlá vlády
- Zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov (Slovlex – predbežná informácia, správa o účasti verejnosti; Účasť verejnosti na medzirezortnom pripomienkovom konaní
- Strategické environmentálne posudzovanie (SEA)

B. ÚČEL PARTNERSTVA V IMPLEMENTÁCII EŠIF

1. Efektívna a účelná implementácia EŠIF

Pomocou kvalitného mechanizmu participácie a zberu informácií a spätnej väzby z prostredia prijímateľov a cieľových skupín je možné adresnejšie a kvalitnejšie nastavenie podmienok podpory.

2. Legitimita rozhodnutí zodpovedných inštitúcií

Participáciou a kvalitným informovaním sa zvýši miera akceptácie rozhodnutí inštitúcií zodpovedných za riadenie implementácie EŠIF.

3. Efektívna kontrola

Dobre nastavené mechanizmy monitorovania a práce s informáciami z implementácie zvyšujú transparentnosť a umožňujú kvalitnejšiu externú kontrolu.

4. Informovanosť verejnosti o EŠIF všeobecne a dosiahnutých výsledkoch

¹ Thematic Network on Partnership: Initial findings and recommendations from European Code of Conduct on Partnership (ECCP) Review. (2018)

Kvalitná a efektívna komunikácia štátu v spolupráci s kľúčovými partnermi zvýši povedomie o dosiahnutých výsledkoch Politiky súdržnosti na Slovensku a môže zlepšiť imidž fondov EÚ.

C. Hlavné oblasti aplikačnej praxi princípu partnerstva pri implementácii EŠIF v programovom období 2021 – 2027

1. Transparentnosť

Cieľ 1: Zabezpečiť dostupnosť a prístupnosť všetkých údajov a informácií potrebných pre výkon efektívnej verejnej kontroly implementácie EŠIF

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ako riadiaci výbor pre OP Slovensko, má za úlohu:

- a) Zverejňovanie dát – dostupnosť a prístupnosť informácií pre všetkých užívateľov (systém ITMS, webové sídla relevantných inštitúcií)
- b) Informovanie partnerov a širšej verejnosti (pasívne a aktívne informovanie)
- c) Zber podnetov z prostredia – vytvorenie kapacít na zber a spracovanie/posudzovanie podnetov od partnerov a širšej verejnosti vo vzťahu k projektom podporeným z EŠIF. Využitelným nástrojom je ITMS
- d) Zabezpečiť súlad všetkých webových stránok systému EŠIF s požiadavkami na prístupnosť pre nevidiacich a slabozrakých, vyplývajúcimi z výnosu MFSR č. 312/2010 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy, príloha 1 „Štandardy prístupnosti webových stránok“.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ako poradný orgán vlády SR, má za úlohu:

- a) Sprostredkovať komunikáciu medzi verejnou správou a občianskou spoločnosťou, vrátane podpory pri získavaní podnetov a dopytu po informáciách z oboch strán

Strešné inštitúcie za relevantné skupiny aktérov, podľa delegovaného nariadenia EÚ č. 240/2014 „Kódex partnerstva“, majú za úlohu:

- a) Poskytovať MIRRI SR súčinnosť pri komunikácii, distribúcii informácií, zbere podnetov, realizácii prieskumov, analýz a štúdií, realizáciou informačných alebo školiacich podujatí

Pozn.: Za skupinu partnerov „organizácie zastupujúce občiansku spoločnosť“ je v súčasnosti akceptovanou strešnou inštitúciou Komora MNO Rady vlády SR pre MNO.

Cieľ 2: Zvýšiť zrozumiteľnosť a zabezpečiť jednoznačnosť informácií s minimálnym priestorom pre rôzne interpretácie podmienok a pravidiel pre implementáciu projektov podporených z EŠIF

Zrozumiteľné a jednoznačné informovanie žiadateľov o NFP a prijímateľov NFP – zrozumiteľné, jednotné a jednoznačné formulovanie podmienok, pravidiel, povinností, zistení a ďalších požiadaviek zo strany poskytovateľa podpory počas celého životného cyklu projektov EŠIF.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ako riadiaci výbor pre OP Slovensko, má za úlohu:

- a) Uviesť do praxe systém vzdelávania pracovníkov systému implementácie EŠIF, vrátane budovania školiacich kapacít na strane štátnej správy
- b) Zaradiť komunikačno-štylistickú príručku spracovanú Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti medzi metodické odporúčania pre pracovníkov verejnej správy

- c) Zabezpečiť jednotný výklad podmienok podpory a podmienok počas implementácie projektov, vrátane jednotných formulárov, v spolupráci s orgánom auditu

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ako poradný orgán vlády SR, má za úlohu:

- a) Poskytnúť MIRRI SR metodickú podporu

Cieľ 3: Vytvoriť efektívny systém monitoringu EŠIF

Vytvoriť priestor pre efektívnu verejnú kontrolu, posilniť legitimitu rozhodnutí, vytvoriť systém efektívnej a včasnej komunikácie medzi zainteresovanými aktérmi a zabezpečiť efektívny tok informácií k zástupcom všetkých zainteresovaných aktérov.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ako riadiaci výbor pre OP Slovensko, má za úlohu:

- a) Vymedziť pôsobnosť monitorovacieho výboru (MV) a pracovných skupín pod MV a pravidiel pre ich činnosť (štatút a rokovací poriadok) – pracovné podmienky, nároky na členov, pracovné postupy uvedené v rokovacom poriadku musia byť adekvátne vymedzeniu úloh a povinností v štatúte
- b) Vytvoriť a spravovať členskú základňu MV a pracovných skupín:
- i) definovať úlohy a očakávania na členov/iek MV:

Popis práce člena/ky MV/pracovnej skupiny

1. Monitoring výziev:

- harmonogram výziev – dodržiavanie harmonogramu, aktualizácia harmonogramu a dôvod aktualizácie,
- počet vyhlásených výziev v rámci OP za sledované obdobie,
- otvorené výzvy – stav čerpania, počet kôl,
- problémy počas vyhlásených výziev – zrušenie výzvy, posunutie termínu, doplňujúce usmernenia a pod.,
- synergie a ich uplatňovanie.

2. Monitoring prípravy a implementácie národných projektov:

- stav prípravy a schvaľovania projektových zámerov – počet nových projektových zámerov, kvalita a rozsah predkladaných projektových zámerov, zamietnuté projektové zámery,
- monitoring implementácie NP,
- praktický monitoring - testovanie nových foriem monitoringu, hodnotenia a prípravy národných projektov (napr. kontrola na mieste).

3. Správa o pokroku, prípade iné hodnotiace správy OP:

- posúdenie obsahu správy,
- spracovanie pripomienok a návrhov, ak relevantné.

4. Komunikácia s nominujúcou strešnou organizáciou ohľadne tém relevantných pre daného člena MV/pracovnej skupiny, pravidelné a operatívne poskytovanie informácií, ktoré sú dôležité pre zapojenie ďalších zainteresovaných aktérov do procesov implementácie.

5. Komunikácia s RO/SO, reakcia na výzvy zo strany RO/SO na spoluprácu alebo zabezpečenie súčinnosti a účasti aktérov za danú tému a sektor na procesoch implementácie.

- ii) v spolupráci so strešnými organizáciami a inštitúciami definovať a zaviesť výberové kritériá pre členov MV,
 - iii) zabezpečiť technickú podporu pre všetkých členov MV vo vzťahu k vymedzeným úlohám – zahrnúť strešné organizácie do financovania z prostriedkov technickej pomoci za týmto účelom,
 - iv) komunikovať so strešnými organizáciami a partnermi aj mimo zasadnutí MV – zber podnetov, zasielanie informácií o pokroku v implementácii OP.
- c) Zabezpečiť efektívnu prácu pracovných skupín/komisií pod monitorovacími výbormi:
- i) zabezpečiť včasné informovanie členov MV o pripravovaných materiáloch a začínajúcich procesoch a umožniť im prihlásiť sa o účasť na ich spracovaní a realizácií. V prípade dostatočného deklarovaného záujmu o účasť zriadiť pracovné skupiny,
 - ii) zabezpečiť efektívnu prácu zriadených pracovných skupín a komisií, vrátane facilitácie zasadnutí.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ako poradný orgán vlády SR, má za úlohu:

- a) Pozorovateľ v rámci systému monitoringu EŠIF
- b) Kontrolu súladu postupov práce v rámci pôsobnosti ÚSVROS ako gestora otvoreného vládnutia, účasť na hodnoteniach a na spracovaní relevantných častí výročných správ
- c) Sprostredkovanie komunikácie a výmeny informácií so zástupcami občianskej spoločnosti a podpora Komory MNO Rady vlády MNO

Strešné inštitúcie za relevantné skupiny aktérov, podľa delegovaného nariadenia EÚ č. 240/2014 „Kódex partnerstva“, majú za úlohu:

- a) V spolupráci s MIRRI SR definovať, zaviesť výberové kritériá pre členov MV, zorganizovať a garantovať nominačný a výberový proces
- b) Zabezpečiť riadnu a efektívnu účasť svojich zástupcov v MV, v súlade so štatútom a rokovacím poriadkom a s definovanými nárokmi/náplňou práce
- c) Hodnotiť výkon svojich zástupcov v MV na základe definovanej náplne práce
- d) Zabezpečiť v spolupráci s MIRRI SR technickú podporu pre členov MV, vrátane finančnej odmeny za vykonávanú prácu v súlade s definovanou náplňou práce, vrátane krytia výdavkov spojených s účasťou na zasadnutiach MV a pracovných skupín
- e) Zúčastňovať sa na realizácii hodnotení podľa plánu hodnotení OP Slovensko

2. Participatívna príprava a implementácia EŠIF

Cieľ 1: Vytvoriť efektívne procesy pre zapojenie relevantných partnerov a odbornej verejnosti do prípravy dopytovo orientovaných výziev a národných projektov (Participatívna tvorba výziev)

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ako riadiaci výbor pre OP Slovensko, má za úlohu:

- a) Vytvoriť a zaviesť do praxe implementácie EŠIF v programovom období 2021 – 2027 systém implementácie princípu partnerstva, predovšetkým:
 - vytvoriť metodické podklady a nástroje pre participatívnu implementáciu (je možné využiť metodickú príručku pre participatívnu tvorbu výziev, vypracovanú ÚSVROS v rámci projektu Partnerstvo 2),
 - umožniť zapojenie členov MV do relevantných procesov implementácie (vytváranie pracovných skupín pri tvorbe výziev, vyzvaní na NP alebo pri spracovaní hodnotení – podľa dopytu zo strany členov MV),

- vytvoriť a implementovať systém monitoringu a hodnotenia princípu partnerstva:
 - zaviesť participatívnu doložku, v ktorej riadiaci orgán alebo žiadateľ o podporu národného projektu opíše spôsob zapojenia partnerov do prípravy výzvy/zámeru NP,
 - hodnotiace správy na základe zberu spätnej väzby z prostredia partnerov.
- b) Zabezpečovať vzdelávanie a budovanie kapacít na strane verejnej správy v oblasti efektívnej participácie
- c) Spravovať databázy skupín relevantných aktérov, odborníkov a socio-ekonomických aktérov
- d) Operatívne sieťovať a koordinovať partnerov, vytvárať priestor pre dialóg (príprava kvalitných stretnutí a podujatí, vrátane facilitácie a spracovania výstupov)
- e) Aktívne informovať ÚSVROS a strešné organizácie všetkých partnerov
- f) Koordinovať participáciu v praxi riadenia implementácie operačného programu, konkrétne prostredníctvom:
 - vytvorenia odboru gestora princípu partnerstva,
 - vytvorenia pozícií koordinátorov participácie (minimálne 1 na jednu prioritnú os programu) s dostatočnými kompetenciami aj vo vzťahu k sprostredkovateľským orgánom.
- g) Financovanie procesov spojených s participáciou:
 - personálne a prevádzkové výdavky MIRRI SR a SO spojené s aplikovaním princípu partnerstva,
 - výdavky spojené s prieskumami, konzultáciami a zisťovaniami,
 - výdavky spojené s organizáciou podujatí a pracovných stretnutí,
 - výdavky spojené s facilitáciou podujatí, stretnutí a konzultácií,
 - výdavky na vzdelávanie zamestnancov,
 - výdavky spojené s odbornou prácou zapojených aktérov (v prípade, že ich zapojenie je nad úrovňou konzultácií a podieľajú sa na spracovaní alebo oponentúre podkladov),
 - výdavky spojené s účasťou aktérov na procesoch (cestovné výdavky, vrátane ubytovania),
 - technická podpora strešných organizácií za jednotlivé skupiny partnerov,
 - technická podpora a podpora budovania kapacít ÚSVROS ako gestora otvoreného vládnutia.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ako poradný orgán vlády SR, má za úlohu:

- a) Odborne a metodicky podporovať RO/SO v oblasti participácie, prostredníctvom spracovania metodických podkladov a príručiek a prostredníctvom konzultácií
- b) Podporovať komunikáciu a zabezpečovať efektívnu výmenu informácií medzi MIRRI a Komorou MNO Rady vlády SR pre MNO a ďalšími zástupcami organizácií občianskej spoločnosti
- c) Zabezpečiť osvetu a budovanie kapacít všetkých skupín partnerov v oblasti efektívnej participácie
- d) Operatívne sieťovať a koordinovať partnerov, vytvárať priestor pre dialóg (príprava kvalitných stretnutí a podujatí, vrátane facilitácie a spracovania výstupov)

Komora MNO Rady vlády SR pre MNO má za úlohu:

- a) Komunikovať s ÚSVROS ohľadne podnetov z praxe od organizácií implementujúcich projekty podporené z EŠIF alebo komunikovať dopyt po financovaní aktivít, ktoré sú v súlade s investičnou stratégiou operačného programu

- b) Koordinovať a poskytovať technickú podporu zástupcom organizácií občianskej spoločnosti zapojených v systéme implementácie EŠIF (členovia monitorovacích výborov, pracovných skupín, účastníci participatívnych procesov)

Cieľ 2: Vytvoriť efektívne procesy pre zber spätnej väzby z prostredia prijímateľov NFP počas implementácie projektov

Zber spätnej väzby od prijímateľov podpory o problémoch, komplikáciách, ale aj o efektívne fungujúcich postupoch počas implementácie projektov je dôležitý pre efektívny manažment výziev a jednotlivých projektov zo strany RO/SO.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ako riadiaci výbor pre OP Slovensko, má za úlohu:

- a) Realizácia prieskumov a konzultácií s cieľom získať:
 - i) spätnú väzbu k problémom počas implementácie projektov
 - ii) vstupy počas hodnotenia výsledkov a výkonnosti operačného programu
- b) Operatívne riešenie problémov prijímateľov počas implementácie projektov na základe auditných zistení, alebo zistení kontroly na mieste. Reagovanie na zmeny v podmienkach pre prijímateľov, ktoré vyplývajú zo zmien legislatívy, alebo zmien na programovej úrovni, prípadne z iných nepredvídateľných udalostí.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ako poradný orgán vlády SR, má za úlohu:

- a) Podporovať MIRRI a SO pri získavaní podnetov a mapovaní problémov a prekážok efektívnej implementácie projektov podporených z EŠIF z prostredia mimovládnych neziskových organizácií (MNO)
- b) Vytvárať priestor pre spoločné hľadanie riešení na identifikované problémy a podporovať efektívnu komunikáciu s prijímateľmi z prostredia MNO

D. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA – SYSTÉM IMPLEMENTÁCIE PRINCÍPU PARTNERSTVA

1. MIRRI SR

Organizačná jednotka:

Útvár Gestor/ky princípu partnerstva – na úrovni odboru alebo ako súčasť odboru hodnotenia, monitoringu.

Personálne požiadavky:

- Gestor/ka, manažéri participácie na každú prioritnú os/špecifický cieľ – podľa štruktúry OP
- Servisné centrum – sekretariát, monitoring/hodnotenie, komunikácia

2. SO

Organizačná jednotka:

Začlenenie manažér/ky participácie/partnerstva podľa organizačnej štruktúry jednotlivých SO. Napríklad v rámci oddelenia monitoringu a hodnotenia.

Dôležité je nastavenie mandátu a právomocí v rámci celého SO tak, aby bolo možné vykonávať potrebné postupy spojené s princípom partnerstva (vo vzťahu k oddelenia zodpovedným za prípravu výziev, za informovanie a publicitu a pod.)

Personálne požiadavky:

- Manažér/ka participácie/partnerstva na úrovni ministerstva – súčasť oddelenia komunikácie alebo monitoringu

3. ÚSV ROS

Personálne požiadavky:

- Odborný/á garant/ka ÚSV ROS pre princíp partnerstva a participáciu v prostredí EŠIF
- Podporný personál (komunikácia s MNO, zber a spracovanie informácií, príprava a realizácia pracovných stretnutí a podujatí, budovanie kapacít partnerov)

4. Strešné organizácie partnerov

Organizačná jednotka:

Servisné centrum alebo koordinátor/ka pre partnerstvo.

Personálne požiadavky:

- Členovia/ky monitorovacieho výboru a pracovných skupín – styčné osoby za témy/priority/špecifické ciele (podľa štruktúry OP a OŠ systému riadenia implementácie EŠIF)
- Podporný personál (servisné centrum, koordinácia, technická podpora, komunikácia so štátnou správou a ostatnými partnermi)